

OTO 3

Dit gesprek vond plaats bij hem thuis, in de keuken aan de achterkant van het huis. Aan de voorkant, in zijn huiskamer, konden we niet boven het lawaai uitkomen, dat veroorzaakt werd door het afbreken van het huis van zijn burens, Carmen en Ramon. De vragen die ik stelde zijn het resultaat van het overlezen van de uitgewerkte interviews, leemten, onduidelijkheden.

V: Wat gebeurde er met Santos in de oorlog?

Die had voornamelijk interesse in handarbeid en omdat hij brood kon bakken, kwam hij in de kollektieviteit en bakte ons brood. Hij leefde gekamoeffleerd, deed alsof hij toen links was. Ik was toen guardia en lette wel op hem; zoals de broer van Maria Macuca hem ook in de gaten hield. Die was toen de president van de raad. Hierna volgt een voorbeeld van een sabotagepoging van Santos: een taart bakken voor vrienden, terwijl de anderen droog brood aten.

V: Was Santos toen nog niet rechts?

O: Hij hoorde bij het Centro Agrario en dat omvatte toen alle reaktionaire elementen, caciques en zo, de rechtsen. Daar werden besluiten genomen over de wijze waarop men zo goedkoop mogelijk aan arbeiders kon komen enzovoort, en werd er informatie doorgegeven of arbeiders links waren, waardoor ze moeilijker werk konden krijgen. En ook daarna toen hij zijn bar en restaurant al had kwamen de guardias daar samen en gaf hij ze informatie door, onder meer over onderkruipers, wie er voor minder geld wilde werken enzo, nog meer anekdotes. Het is een hond, deze man. Hij gaf informatie door over iedereen in het dorp. Daarom noemen ze hem ook "tijeras"; hij snijdt, knipt daar waar het hem uitkomt, het is zijn "mote" (bijnaam).

V: Hij vertelde dat hij ontsnapt was.

O: Ja, dat was toen de fascistische balans zouden opmaken, hij vluchtte, om niet voor kollektivist uitgemaakt te worden, door de fascistische verrordeeld te worden. Maar tijdens de oorlog was hij bakker van de kollektiviteit. Maar hij werd wel goed door ons in de gaten gehouden, hij kon de boel niet saboteren en moest wel werken.

O: Met vijf anderen was ik wacht, wij waren de guardias. Bij de ingangen, de wegen, van het dorp was een kabel tussen twee bomen gespannen om iedereen te kunnen controleren, zoals ontsnapte fatchas en mensen die van het front kwamen. We controleerden dan paspoorten en identiteitspapieren en zo. Als we iets niet vertrouwden, dan waarschuwden we het oorlogskomitee. We droegen wel wapens, maar we hebben niemand gedood. We waarschuwden het oorlogskomitee wanneer dat nodig was en die zorgden er dan voor dat die mensen naar Barbastro vervoerd werden. Wij zorgden er meer voor dat bijvoorbeeld de muilezels van de rijken niet ongebruikt bleven staan, dat de rijken ook werkten.

V: Was er helemaal geen prive-bezit, zoals bijvoorbeeld pluimvee of een kleine moestuin? (zie Ariso)

O: Nee, alles was van de kollektiviteit, kippen, konijnen varkens. En het komitee verdeelde alles, net zoals het brood en andere levensmiddelen.

V: Hoe was het bestuur van het dorp precies geregeld?

O: Er was een kommissie die aangesteld was voor de distributie. Ze werkten gewoon overdag. Er waren er drie die de economie en de

distributie kontroleerden, vooral om te zien of er geen schaarste was of zo.

V: Wat was het komitee?

O: Dat was iets anders, dat hield zich met andere zaken bezig, meer met organiseren, bijvoorbeeld hoe de milivcianos aan het front het besste onderhouden konden worden.

V: Wie zaten er in het komitee, de vertegenwoordigers van de verschillende groepen arbeiders?(affiniteitsgroepen?)

O: Nee, dat was de CNT, de rest van de groepen en partijen funktioneerden niet. Het waren mensen die door CNTers gekozen waren, het waren CNTistas.

Band 2.

V: Behalve de komitees en de kommissies, hoe funktioneerden de kooperaties en de kollektieven?

De gedelegeerden waren over het algemeen mannen met de meeste capaciteit, vooral prakties, zij die het beste het werk konden overzien, uitkiezen en delegeren. De mensen uit de groep kozen hem uit.

V: En deze gedlegeerden vergaderden dagelijks?

O: Ja, we vergaderden elke dag op wisselende plaatsen. In het paleis of in het centr obrero of in het huis van Zagarra, dat was toen de comedor popular. En dan werd er over de werkverdeling van devolgende dag gepraat en zo, en hoe de verschillende groepen elkaar konden helpen.

Het komitte was iets anders, dat was een soort verbindingsorgaan tussen alle dorpen, die bevrijd waren van het fscisme.

V: Zaten in de vergaderingen van gedelegeerden ook amabachtlieden, bakkers en zo?

O: Ja, die ene bakker die ze later gefusilleerd hebben (anekdote) was de gedelegeerde van de bakkers. Er was toen ook maar een bakkerij, waar iedereen zijn brood vandaan haalde. (dezelfde als van Carrasquer? (H)).

V: Hoe werkte de bakkerij?

O: De kollektiviteit bracht het graan naar de molenaar die ook in de kollektiviteit werkte en deze bracht het meel naar de bakkerij en de bakker zorgde voor de distributie, d.w.z. iedereen ging met zijn huishoudboekje naar de bakker om brood te halen. (uitweidingen over dit boekje, als iemand ziek was etc., per familie.)

Van andere waardepapieren was geen sprake (i.t.t. wat Maria Macuca beweert), dan volgt een ieuwe ideologiese uitweiding.

De kooperatie is iets anders dan de kollektiviteit. De kollektiviteit is de kollektieve arbeid, de kooperatie is het bestuur van de produktie en zorgt voor distributie van de produktie..

Daarnaast waren er nog de vergaderingen van de gedelegeerden, waar iedereen die wilde aanwezig kon zijn.

Er was geen verschil tussen de kollektieven en de kooperaties. Alles gebeurde samen. Op de vergaderingen van de gedelegeerden zaten ook vertegenwoordigers van de kooperaties.

En dan was er nog een of twee keer per week een dorpsvergadering waar over fouten en zo gesproken werd die iedereen aangingen en waar over de mogelijkheden ter verbetering gesproken werd.

De vergadering werden van mond op mond aangekondigd. Niet met de kerkklokken, die hebben we weggehaald omdat die beter dienst deden als ze waren omgesmolten tot handgranaten. (verhaal over de walgelijke moord op de dorps-smid, die als hoofdverantwoordelijke door de fatchaas achtervolgd werd en vermoord werd toen de troepen van de frankisten al verdwenen waren.)

Nee, ik was niet in het dorp toen de oudjes in het campo de las vinjas gefusilleerd werden, ik zat toen in de bak, maar ik hoorde er wel van. (hij zit ongemakkelijk op zijn stoel te draaien, ook zijn vrouw Maria wordt onrustig (?)).

V: Aan welke produkten was gebrek en van welke bestond een overvloed?

O: Er was een overvloed aan alles, want we hadden veel graan en duiker en een bloeiende ruilhandel direkt met Barccelona, daar kwam kleding enzo vandaan, van de kollektieven daar. Daar hebben we ook een vrachtwagen gekocht, geruild, de kollektiviteit had 1 vrachtwagen. En dan kwamen de kommunisten om alles te vernietigen. Komt eindelijk toe aan het zingen van de "tango van Durruti", krijgt de smaak te pakken, zingt nog een lied, dat in het dorp, maar ook aan het front gezongen werd tegen de houding van de kommunisten; hij kan niet zingen.

Er waren regelmatig uitrustende soldaten in het dorp. Alleen die van Rojainegra kwamen ook op de vergaderingen om over zaken te diskussieren en ze werkten ook mee omdat ze belangstelling voor het slagen van de revolutie hadden. Daarnaast hadden de milicianos hun eigen vergaderingen op het voetbalveld. De ander kolonnes bemoeiden zich helemaal niet met het dorpsleven, die hadden het te druk met militair zijn.

(tot 249 bandje afgeluisterd)